

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

08 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Guzun Ion și Catan Liliana,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți Prisacari Lilia, de către avocatul Tașco Vasile în numele reprezentantului părții vătămate minore Țurcan Monica - Tudorean Rodica și de către avocatul Lupu Vasile în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 30 iunie 2021, în cauza penală în privința lui

Golovatic Dumitru XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

- 1. prima instanță:** 04.01.2021 – 15.03.2021;
- 2. instanța de apel:** 07.04.2021 – 30.06.2021;
- 3. instanța de recurs:** 25.08.2021 – 08.12.2021.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți, sediul Fălești din 15.03.2021, Golovatic Dumitru a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal și în baza acestei Legi, prin aplicarea art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, i s-a stabilit o pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

Conform art. 90 Cod penal, executarea pedepsei stabilite lui Golovatic Dumitru a fost suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 1 (unu) an, dacă, în termenul de probațiune, condamnatul nu va săvârși o nouă infracțiune și prin comportare exemplară va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat, obligându-l să nu-și schimbe

domiciliul fără consimțământul organului competent, care exercită controlul privind executarea pedepsei.

Acțiunea civilă intentată de Țurcan Monica s-a admis parțial și s-a dispus încasarea de la Golovatic Dumitru în beneficiul cet. Țurcan Monica, prejudiciul moral în sumă de 20 000 (douăzeci mii) lei.

Acțiunea civilă intentată de Țurcan Monica în latura pretenției de reparare a prejudiciului material s-a admis în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

S-a admis retragerea acțiunilor civile a cet. Miron Victoria și Miron Viorel și dispusă încetarea procesului în latura acțiunilor civile date.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că, Golovatic Dumitru, la 10 octombrie 2020, aproximativ la ora 22.10, conducând automobilul de marca „Audi 100” cu n/î XXXXX, deplasându-se pe traseul R-16 „Bălți-Fălești-Sculeni”, km 24, în direcția or. Fălești, cu viteza de 80-90 km/h, exprimând neatenția față de trafic și încredere exagerată în sine, contrar prevederilor pct. 45 alin. (1) lit. a), b) al Regulamentului circulației rutiere aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009 conform căruia „conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; condițiile rutiere”, și anume acesta nu a ținut cont de situația rutieră și anume că mijlocul de transport pe care îl conducea se apropia de o curbă și nu a adaptat viteza mijlocului de transport pe care îl conducea fapt ce l-a lipsit de posibilitatea de a reacționa adecvat în cazul apariției unor situații neprevăzute, nu a redus viteza și nu a oprit mijlocul de transport, pentru a avea posibilitatea tehnică de a prelua conducerea asupra mijlocului de transport, dar a continuat deplasarea cu aceeași viteză și ca urmare a derapat de pe partea carosabilă pe acostament unde s-a inversat în canalul de scurgere a apelor reziduale, în urma cărui fapt, din imprudență, pasagerul Miron Victoria, s-a ales cu leziuni corporale sub formă de traumatism asociat, TCCÎ, comoție cerebrală, fractura osului humeral în 1/3 proximală pe dreapta, plagă contuză în regiunea parietală stânga, confirmate prin raportul de expertiză judiciară nr. 202020D0160 din 30 octombrie 2020, care se califică la vătămări corporale medii cu dereglarea sănătății de lungă durată și pasagerul Țurcan Monica, s-a ales cu leziuni corporale sub formă de traumatism asociat, TCCÎ, comoție cerebrală fractură închisă diafizară a osului femural pe dreapta cu deplasarea fragmentelor, plagă deschisă a genunchiului drept, confirmate prin raportul de expertiză judiciară nr. 202020D0157 din

28 octombrie 2020, care se califică ca vătămări corporale grave periculoase pentru viață.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

3.1. procurorul în Procuratura raionului Fălești Gonța Lilian, care a solicitat admiterea apelului, casarea parțială a sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit de către prima instanță, în partea individualizării pedepsei prin care inculpatului Golovatic Dumitru pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, să-i fie aplicată o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

În motivarea apelului a indicat că:

- instanța de fond corect a ajuns la concluzia vinovăției lui Golovatic Dumitru, care a fost dovedită pe deplin atât prin declarațiile inculpatului prezentate sub jurământ în instanța de judecată, dar și prin celelalte probe administrate în cadrul urmăririi penale și în mod legal a adoptat în privința lui Golovatic Dumitru o sentință de condamnare.

Sentința emisă de către instanța de fond este una blândă în partea stabilirii pedepsei inculpatului Golovatic Dumitru, această hotărâre nefiind coroborată cu circumstanțele reale de drept și de fapt stabilite, atât în cadrul urmăririi penale efectuate pe acest caz, cât și a celor examinate în cadrul ședinței de judecată;

- instanța de fond greșit a apreciat, că pe caz sânt suficiente circumstanțe pentru a aplica în privința inculpatului Golovatic Dumitru suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii aplicată inculpatului, ignorând caracterul și esența crimei comise de către inculpat, pericolul social sporit al infracțiunii săvârșite, personalitatea inculpatului;

- instanța de fond la emiterea sentinței supuse apelului nu a ținut cont de scopul pedepsei penale prevăzut de art. 61 Cod penal, diminuând astfel rolul prevenției generale și speciale pe care o are pedeapsa penală;

- în urma acțiunilor inculpatului au avut de suferit mai multe persoane, una dintre care s-a ales cu leziuni corporale medii cu dereglarea sănătății de lungă durată și o altă persoană cu leziuni corporale grave periculoase pentru viață;

- constatând ca fiind dovedită fapta imputată inculpatului Golovatic Dumitru, la stabilirea asupra categoriei și termenului pedepsei penale, reține lipsa unei motivări plauzibile a temeiurilor de fapt ce ar determina aplicabilitatea cazului din speță a dispozițiilor art. 90 Cod penal, or recunoașterea vinovăției cu judecarea cauzei într-o procedură simplificată și căința sinceră, constituie împrejurări în temeiul cărora inculpatul a beneficiat de reducerea limitelor de pedeapsă, ce nu mai pot fi apreciate drept circumstanțe atenuante a cauzei, care ar determina suspendarea executării

pedepsei închisorii, pentru a nu le acorda o apreciere dublă. Astfel, la stabilirea pedepsei pentru fiecare persoană vinovată în parte, instanța de judecată este obligată să se conducă de cerințele (regulile) stabilite de lege, sau altfel spus, de criteriile generale de individualizare a pedepsei prevăzute la art. 75 Cod penal;

- prin acțiunile și comportamentul acestuia exprimat în aceia că el fiind un conducător auto începător, nu a ținut cont că a pus în pericol atât viața lui personală dar și viața unor altor persoane, astfel se constată că pedeapsa aplicată nu va atinge scopul reeducării și a schimbării comportamentului acestuia în societate într-o direcție pozitivă;

- întru excluderea manifestării în continuare a aceluiași comportament de neglijare a restricțiilor impuse de lege, precum și a practicii vicioase de sine încredere, prin aplicarea acestei pedepse, va fi asigurat atât scopul legii penale, cât și principiul umanismului (art. 4 Cod penal), potrivit căruia legea penală nu urmărește scopul cauzării suferințelor fizice sau lezarea demnității umane, având doar scopul corectării celui vinovat în vederea prevenirii activității criminale;

- anume aplicarea față de inculpatul Golovatic Dumitru a pedepsei penale sub formă de închisoare pentru infracțiunea comisă, v-a duce la atingerea scopului pedepsei penale și va contribui la reeducarea inculpatului, ca în viitor acesta să nu mai comită infracțiuni similare (prevenția specială);

- în partea individualizării și stabilirii pedepsei penale inculpatului, instanța de fond nu a ținut cont de pericolul social sporit al faptelor infracționale comise de către Golovatic Dumitru în această speță, care constă în contracararea fenomenului de sporire a cazurilor de comitere a accidentelor rutiere soldate cu urmări grave pentru terțe persoane este un efect negativ într-o societate sănătoasă.

3.2. avocatul Tașco Vasile în numele reprezentantului părții vătămate minore Țurcan Monica - Tudorean Rodica, care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care suspendarea condiționată, conform art. 90 alin. (1) Cod penal să fie anulată, iar acțiunea civilă depusă să fie încasată pe deplin.

În motivarea apelului a invocat că:

- anterior accidentului rutier, Țurcan Monica se deplasa sinestatător, iar la moment nu se poate deplasa fără ajutorul părinților. Inculpatul nici nu se interesează de sănătatea părții vătămate, nu acordă ajutor material. Până în prezent, Țurcan Monica a fost supusă intervențiilor chirurgicale de mai multe ori. Pe parcursul reabilitării în decurs a 7 luni au fost cheltuite toate economiile familiei părții vătămate. În consecința traumelor fizice și psihice suferite de victima accidentului auto în mare măsură i-a fost afectată situația familială și socială;

- în conformitate cu art. 1410 alin. (1) Cod Civil, persoanele a căror activitate este legată de un izvor de pericol sporit pentru lumea înconjurătoare, au obligația să repare prejudiciul cauzat de izvorul de pericol sporit;

-potrivit art. 1422 și art. 1423 Cod Civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice), mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial;

- instanțele judecătorești, la determinarea mărimii prejudiciului moral în echivalent bănesc, sânt în drept să ia în considerație și alte circumstanțe probatoare prin actele cauzei, în particular, situația familială și materială a persoanei care poartă răspundere pentru cauzarea prejudiciului moral părții vătămate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 30 iunie 2021, a fost respins, ca nefondat, apelul declarat de către procuror.

Admis apelul declarat de către avocatul Tașco Vasile în numele reprezentantului părții vătămate minore Țurcan Monica – Tudorean Rodica, sentința casată parțial, în latura civilă și pronunțată în această parte o nouă hotărâre potrivit modului stabilit de prima instanță și anume:

S-a dispus încasarea de la inculpatul Golovatic Dumitru în beneficiul reprezentantului părții vătămate minore Țurcan Monica - Tudorean Rodica suma de 100 000 (una sută mii) lei cu titlu de prejudiciu moral.

În rest dispozițiile sentinței au fost menținute.

4.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a menționat că, verificând argumentele invocate în apelurile declarate prin prizma probelor administrate și în raport cu materialele cauzei penale prezentate instanței, audiind participanții la proces, a ajuns la concluzia că apelul declarat de procurorul în Procuratura raionului Fălești Gonța Lilian urmează a fi respins ca fiind nefondat, iar apelul declarat de avocatul Tașco Vasile în numele reprezentantului părții vătămate minore Țurcan Monica - Tudorean Rodica urmează a fi admis, cu casarea parțială a sentinței în latura civilă și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care va dispune încasarea de la inculpatul Golovatic Dumitru în beneficiul reprezentantului părții vătămate minore Țurcan Monica - Tudorean Rodica suma de 100 000 (una sută mii) lei cu titlu de prejudiciu moral, reeșind din următoarele considerente.

Cu referire la apelurile declarate de procurorul în Procuratura raionului Fălești Gonța Lilian și avocatul Tașco Vasile în numele reprezentantului părții vătămate minore Țurcan

Monica - Tudorean Rodica în latura stabilirii pedepsei.

Referitor la pedeapsa stabilită inculpatului, instanța de apel a apreciat că instanța de fond a ținut cont în deplină măsură de principiile generale de aplicare a pedepsei consfințite în art. 61 alin. (2) Cod penal, precum și de criteriile generale de individualizare a pedepsei potrivit prevederilor art. 75 Cod penal, care prevăd scopul pedepsei penale de restabilire a echității sociale, de corijare a celui condamnat, de prevenirea săvârșirii de ei a noi infracțiuni.

Astfel, pedeapsa stabilită inculpatului Golovatic Dumitru constituie o pedeapsă echitabilă faptei infractorice comise, pedeapsă care corespunde împrejurărilor cauzei, normelor legale și va atinge scopul de corectare și reeducare a inculpatului.

Totodată, instanța de fond la stabilirea pedepsei a ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei și corect a aplicat prevederile art. 90 Cod penal, argumentând concluzia sa prin faptul, că inculpatul Golovatic Dumitru la locul de trai se caracterizează pozitiv, nu se află la evidența medicului narcolog și/sau la Centrul Comunitar de Sănătate Mintală, potrivit certificatului de încadrare în grad de dizabilitate seria/nr. C43430203954 a fost încadrat în grad mediu de dizabilitate, anterior nu a fost supus răspunderii penale, că inculpatul s-a căit de cele comise, că a restituit parțial reprezentantului părții vătămate minore Țurcan Monica - Tudorean Rodica prejudiciul cauzat prin infracțiune, reprezentantul părții vătămate minore Miron Victoria - Miron Vasile și reprezentantul părții civile Miron Viorel nu au careva pretenții față de inculpat, indicând că sunt de acord cu soluția adoptată de instanța de fond, că potrivit recipiselor părțile vătămate Munteanu Victor și Miron Dumitru nu au careva pretenții față de inculpatul Golovatic Dumitru fiindu-le restituit prejudiciul în sumă de 700 lei și respectiv 9500 lei, precum și faptul că infracțiunea a fost săvârșită de către inculpat din imprudență, că este angajat în câmpul muncii și manifestă dorință de a recupera integral prejudiciul cauzat prin infracțiune părții vătămate.

Din considerentele enunțate, instanța de apel a concluzionat, că în astfel de circumstanțe este neîntemeiată solicitarea referitor la stabilirea inculpatului a celei mai aspre pedepse sub formă de închisoare cu executarea ei reală, când sânt prevăzute și alte categorii de pedeapsă.

Interdicții de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal nu s-au constatat.

Cu referire la apelul declarat de avocatul Tasco Vasile în numele reprezentantului părții vătămate minore Țurcan Monica - Tudorean Rodica în latura civilă.

Instanța de apel a ajuns la concluzia de a admite apelul declarat de către partea apărării în latura civilă în partea încasării de la inculpatul Golovatic Dumitru în

beneficiul părții vătămate a prejudiciului moral, reieșind din următoarele considerente.

Instanța de apel a atestat, că prejudiciul solicitat de către reprezentantul părții vătămate minore Țurcan Monica - Tudorean Rodica este exagerat în volumul pretins, dar totodată, suma prejudiciului moral ce a fost acordată părții vătămate este una disproporțională cu consecințele faptei comise de către inculpatul Golovatic Dumitru și suferințele fizice, psihologice și morale aduse părții vătămate minore Țurcan Monica, condiționate de accidentul rutier produs din vina inculpatului Golovatic Dumitru.

Reieșind din materialele cauzei cauzei penale și din expunerile părții vătămate în ședința instanței de apel, a fost constatat că în urma acțiunilor infracționale ale inculpatului Golovatic Dumitru, partea vătămată minoră Țurcan Monica a rămas imobilizată la pat, neputând să se deplaseze fără ajutorul altei persoane, ca urmare a accidentului produs partea vătămată minoră a fost încadrată în grad de dizabilitate sever în conformitate cu certificatul de încadrare în grad de dizabilitate seria/nr. C43430204375, iar potrivit programului individual de reabilitare și incluziune socială, Țurcan Monica are nevoie de reabilitare medicală, tratament și supraveghere la specialistul de profil, psihoterapie, reabilitare sanatorială, asistență personală, învățământ la distanță. Astfel, partea vătămată a fost prejudiciată fizic, moral și psihologic în urma suferințelor cauzate prin pierderea mobilității corpului la o vârstă atât de fragedă, având nevoie de reabilitare medicală, îngrijirea și ajutorul permanent a altei persoane.

Potrivit acțiunii civile înaintate, partea vătămată Țurcan Monica a intervenit cu solicitarea de a fi încasat din contul inculpatului în beneficiul ei prejudiciul moral în mărime de 200 000 mii lei.

Prin sentința contestată s-a încasat de la Golovatic Dumitru în beneficiul cet. Țurcan Monica prejudiciul moral în mărime de 20 000 lei. Acțiunea civilă intentată de Țurcan Monica în latura pretenției de reparare a prejudiciului material, s-a admis în principiu, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

Având în vedere că persoana prejudiciată prin infracțiune urmează a fi compensată echitabil, fiind la fel respectate drepturile și interesele inculpatului, care de fapt față de partea vătămată Golovatic Dumitru a manifestat dorința de a achita prejudiciul, însă nu în suma exagerată solicitată de aceasta, instanța de apel a apreciat real prejudiciul moral cauzat în valoare de 100 000 lei, sumă care în viziunea instanței este reală ca compensare a prejudiciului moral cauzat în raport cu suferințele cauzate părții vătămate minore în urma acțiunilor infracționale ale inculpatului Golovatic Dumitru și căreia până la

moment nu i s-a restituit nimic, la fel ținând cont și de faptul că ca urmare a vinovăției intenționate a inculpatului, partea vătămată suportând suferințe fizice, psihologice, emoționale și morale în continuare, prejudiciul moral fiind evident și care necesită recuperat, considerând că această sumă va aduce satisfacție pentru prejudiciul moral cauzat.

Totodată, instanța de apel a reținut drept corectă și întemeiată soluția instanței de fond referitor la admiterea în principiu a pretenției de reparare a prejudiciului material, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile, reieșind din următoarele considerente.

Din materialele cauzei s-a constatat, că partea vătămată a solicitat încasarea din contul inculpatului a prejudiciului material în sumă de 30 000 lei, iar potrivit bonurilor prezentate a fost probată doar suma de 3755,75 lei.

Potrivit recipisei, Golovatic Dumitru a restituit părții vătămate Țurcan Monica în calitate de prejudiciu material suma de 10 500 lei.

Reieșind din cele expuse, în situația dată, nu a fost posibil de stabilit exact suma prejudiciului material și suma exactă care urmează a fi încasată de la inculpat, astfel instanța de apel a considerat corectă soluția instanței de fond în acest aspect.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare de către:

5.1. procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți Prisacari Lilia, care, indicând temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a deciziei instanței de apel, în latura pedepsei, cu pronunțarea unei hotărâri în această parte, prin care lui Golovatic Dumitru să-i fie aplicată o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 3 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip deschis, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, cu excluderea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal.

În motivarea recursului ordinar invocă următoarele aspecte:

- instanța de apel la dispunerea soluției în latura pedepsei în privința lui Golovatic Dumitru pentru infracțiunea comisă, nu a acordat deplină eficiență prevederilor art. 61, 75 din Codul penal și astfel, incorect a ajuns la concluzia privind menținerea sentinței în latura aplicării prevederilor art. 90 din Codul penal cu dispunerea suspendării executării pedepsei stabilită ultimului și stabilirea perioadei de probațiune;

- instanțele de judecată greșit au apreciat că, pe caz sunt suficiente circumstanțe pentru a aplica în privința inculpatului Golovatic Dumitru suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii aplicată inculpatului, ignorând caracterul și esența crimei comise de către inculpat, pericolul social sporit al infracțiunii săvârșite, personalitatea

inculpatului;

- instanțele de judecată constatând ca fiind dovedită fapta imputată inculpatului Golovatic Dumitru, la stabilirea categoriei și termenului pedepsei penale, au lăsat fără o motivare plauzibilă a temeiurilor de fapt ce ar determina aplicabilitatea cazului din speță a dispozițiilor art. 90 Cod penal, or recunoașterea vinovăției cu judecarea cauzei într-o procedură simplificată și căința sinceră, constituie împrejurări în temeiul cărora inculpatul a beneficiat de reducerea limitelor de pedeapsă, ce nu mai pot fi apreciate drept circumstanțe atenuante a cauzei, care ar determina suspendarea executării pedepsei închisorii, pentru a nu le acorda o apreciere dublă;

- la stabilirea pedepsei pentru inculpatul Golovatic Dumitru, instanțele de judecată nu au ținut cont nici de caracterul prejudiciului și mărimea daunei cauzate, precum și de urmările care au survenit pentru partea vătămată minoră Țurcan Monica, or, anterior accidentului rutier ultima se deplasa sinestatător, iar la moment nu se poate deplasa fără ajutorul părinților.

5.2. avocatul Tașco Vasile în numele reprezentantului părții vătămate minore Țurcan Monica – Tudorean Rodica, care, semnalând temeiurile pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei hotărâri prin care suspendarea condiționată, conform art. 90 Cod penal, să fie anulată, iar acțiunea civilă depusă să fie încasată pe deplin.

În motivarea recursului ordinar invocă următoarele aspecte:

- anterior accidentului rutier, partea vătămată se deplasa sinestatător iar la moment nu se poate deplasa fără ajutorul părinților, iar inculpatul nici nu se interesează de sănătatea părții vătămate.

Până în prezent, partea vătămată a fost supusă intervențiilor chirurgicale de mai multe ori, iar pe parcursul reabilitării în decurs a 7 luni au fost cheltuite toate economiile familiei părții vătămate, și la moment, nu are cu ce să se întrețină.

În consecința traumelor fizice și psihice suferite de victima accidentului auto în mare măsură i-a fost afectată situația familială și socială;

- instanțele judecătorești, la determinarea mărimii prejudiciului moral în echivalent bănesc, sânt în drept să ia în considerație și alte circumstanțe probatoare prin actele pricinii, în particular, situația familială și materială a persoanei care poartă răspundere pentru cauzarea prejudiciului moral părții vătămate.

5.3. avocatul Lupu Vasile în numele inculpatului, care, indicând temeiurile pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel, cu menținerea sentinței.

În motivarea recursului ordinar invocă faptul că, având în vedere că persoana prejudiciată prin infracțiune urmează a fi compensată echitabil, fiind la fel respectate și drepturile și interesele inculpatului, care de fapt față de partea vătămată, Golovatic Dumitru a manifestat dorința de a achita prejudiciul, însă nu în suma exagerată solicitată de aceasta. Instanța de apel a apreciat prejudiciul moral cauzat în valoare de 100 000 lei, sumă care în viziunea instanței este reală ca compensare a prejudiciului moral cauzat în raport cu suferințele cauzate părții vătămate minore în urma acțiunilor infracționale ale inculpatului Golovatic Dumitru și căreia până la moment nu i s-a restituit nimic, considerând că această sumă va aduce satisfacție pentru prejudiciul moral cauzat.

În atare situație, acordarea părții vătămate a unei despăgubiri morale în sumă de 100 000 lei este într-o disproporție considerabilă în raport cu situația familială și materială a recurentului.

6. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursurilor declarate de către avocatul Lupu Vasile în numele inculpatului și de către avocatul Tașco Vasile în numele reprezentantului părții vătămate minore Țurcan Monica – Tudorean Rodica, menționând că acestea urmează a fi declarate inadmisibile, ca fiind vădit neîntemeiate. Or, termenul și categoria de pedeapsă au fost stabilite în dependență de circumstanțele atenuante și agravante, prevăzute de art. 76, 77 Cod penal, conform cărora persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii.

Referitor la pretențiile recurenților privind încasarea prejudiciului moral consideră că circumstanțele în care au fost cauzate aceste suferințe și rata vinovăției inculpatului denotă ca fiind echitabilă și suficientă adjudecarea unei compensații a prejudiciului moral cauzat în mărime de 100 000 lei.

7. Verificând argumentele recursurilor declarate în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestora, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent, or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate

cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit practicii judiciare constante erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Cu referire la recursurile ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți Prisacari Lilia și de către avocatul Tașco Vasile în numele reprezentantului părții vătămate minore Țurcan Monica – Tudorean Rodica.

Potrivit recursurilor declarate, rezultă că recurenții invocă dezacordul cu decizia instanței de apel sub aspectul individualizării pedepsei penale stabilite inculpatului Golovatic Dumitru și în latura civilă, făcând referire în acest sens la erorile de drept prevăzute la pct. 6), 10) alin. (1) art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, care statuează că *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, și când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.*

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal atestă că motivele și temeiurile de recurs invocate de către recurenți, nu și-au găsit confirmarea, în speță nefiind constatate erorile de drept invocate.

Astfel, Colegiul penal constată că instanța de apel la examinarea cauzei a respectat prevederile art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8), 419 Cod de procedură penală și prin hotărârea emisă a examinat toate argumentele invocate, atât de către partea acuzării, cât și de către avocatul reprezentantului părții vătămate minore, și în soluția pronunțată a dat răspuns acestora în mod motivat, din care considerente instanța de recurs ordinar nu identifică temeiuri de a interveni în decizia atacată, sub aspectele indicate.

În acest sens, Colegiul penal ține să menționeze cu privire la temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, că alegațiile părții acuzării sunt declarative și neîntemeiate, deoarece instanța de apel a conchis asupra corectitudinii soluției primei instanțe cu privire la individualizarea pedepsei stabilite inculpatului.

Colegiul penal atestă că prima instanță și instanța de apel corect au aplicat prevederile art. 61, 75, 90 Cod penal, ținând cont de toate circumstanțele comiterii infracțiunii și de practica judiciară constantă la acest capitol.

Instanțele inferioare au indicat cu referire la modul de executare a pedepsei, că potrivit prevederilor art. 90 alin. (1) Cod penal, dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare

pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicând numai de cât în hotărâre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă.

La caz, prin sentință Golovatic Dumitru a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. a) Cod penal, la 2 ani închisoare cu dispunerea suspendării executării pedepsei în temeiul art. 90 Cod penal pentru un termen de probațiune de 1 an.

Colegiul penal consideră că alegațiile procurorului cu privire la individualizarea pedepsei contrar prevederilor legale sunt declarative, deoarece art. 90 Cod penal acordă dreptul decisiv a instanței de judecată de a aplica suspendarea executării pedepsei cu închisoare inculpatului cu respectarea rigorilor de motivare, respectate în speță de către instanțele judecătorești, iar o altă opinie a participanților la proces asupra acestei soluții în lipsa unei motivări corespunzătoare nu poate constitui în sine un temei de casare a deciziei.

În continuare, verificând actele cauzei, raportate la alegațiile avocatului Tașco Vasile în partea ce ține de soluționarea acțiunii civile, Colegiul penal reține că decizia instanței de apel este corectă, legală și întemeiată, iar criticile avansate în această parte, sunt vădit nefondate.

Așadar, în prezenta speță, rezultând din concluziile menționate în partea motivată a hotărârii instanței de apel, se reține că această instanță la capitolul stabilirii cuantumului prejudiciului moral a considerat necesar a încasa din contul inculpatului Golovatic Dumitru prejudiciul moral în sumă de 100 000 lei, sumă care va fi una proporțională suferințelor fizice și psihice cauzate prin acțiunile inculpatului.

Deși, considerentele instanței de apel la aprecierea mărimii prejudiciului moral nu au fost desfășurate pe larg în hotărârea adoptată, în viziunea instanței de recurs concluziile menționate sunt juste, iar criticile recurentului nu constituie temeiuri verosimile de a răsturna situația în prezenta cauză, ce ar necesita intervenția instanței ierarhic superioare, în sensul casării hotărârii judecătorești adoptate de instanța de apel.

Așadar, din materialele cauzei se atestă, că în cadrul acestei cauze penale reprezentantul părții vătămate minore Țurcan Monica – Tudorean Rodica a înaintat acțiune civilă, în temeiul art. 219 Cod de procedură penală, solicitând inclusiv și încasarea prejudiciului moral de la inculpat în mărime de 200 000 lei.

Opozant celor invocate de către recurent, Colegiul penal subsidiar notează, că în temeiul art. 1423 alin. (1) Cod civil, coroborat cu art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, mărimea compensației pentru prejudiciul moral se determină de către instanță în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al făptuitorului prejudiciului și de măsura în care compensarea poate aduce satisfacere persoanei vătămate. Ținând cont de aceste împrejurări, se urmărește scopul ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei. Astfel, instanța de recurs menționează că despăgubirile pentru daune morale se disting de cele pentru daunele materiale prin faptul că acestea nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată prin evaluare.

În susținerea celor enunțate, instanța de recurs menționează și jurisprudența CtEDO, cauza Ernst c. Belgiei (15 iulie 2003), unde Curtea a statuat, în principiu, că *„atunci când victima unei infracțiuni se constituie parte civilă în procesul penal, aceasta semnifică introducerea unei cereri în despăgubiri, chiar dacă ea nu a cerut, în mod expres, repararea prejudiciului suferit. Prin dobândirea calității de parte civilă în procesul penal, ea are în vedere nu numai condamnarea penală a autorului infracțiunii, ci și repararea pecuniară a prejudiciului pe care l-a suferit”*.

Învederând aceste considerente ale instanței europene, Colegiul penal evidențiază, că în această speță inculpatul a comis infracțiunea de încălcarea regulilor de circulație rutiere, care din imprudență a provocat o vătămare gravă a integrității corporale minorei Țurcan Monica.

În asemenea împrejurări, instanța de recurs consideră că, instanța de apel întemeiat a reținut că, în urma acțiunilor infracționale ale inculpatului Golovatic Dumitru, partea vătămată minoră Țurcan Monica a rămas imobilizată la pat, neputând să se deplaseze fără ajutorul altei persoane și ca urmare a accidentului produs partea vătămată minoră a fost încadrată în grad de dizabilitate sever în conformitate cu certificatul de încadrare în grad de dizabilitate seria/nr. C43430204375, iar potrivit programului individual de reabilitare și incluziune socială, Țurcan Monica are nevoie de reabilitare medicală, tratament și supraveghere la specialistul de profil, psihoterapie, reabilitare sanatorială, asistență personală, învățământ la distanță. Astfel, partea vătămată a fost prejudiciată fizic, moral și psihologic în urma suferințelor cauzate prin pierderea mobilității corpului la o vârstă atât de fragedă, având nevoie de reabilitare medicală, îngrijirea și ajutorul permanent a altei persoane.

Astfel, în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a lui Golovatic Dumitru, Colegiul penal apreciază ca

întemeiate concluziile instanței de apel în vederea stabilirii cuantumului despăgubirilor morale în mărime de 100 000 lei, considerând că această despăgubire corespunde suferințelor fizice și psihice suportate de către partea vătămată și îi poate aduce o satisfacție echitabilă.

În acest context, instanța de recurs consideră ca nefondate alegațiile avocatului reprezentantului părții vătămate minore, Tașco Vasile, prin care se invocă că, la încasarea prejudiciului moral de la inculpat, nu s-a ținut cont de circumstanțele în care s-a cauzat prejudiciul, deoarece instanța de apel a efectuat o evaluare obiectivă a prejudiciului moral, în raport cu cele săvârșite de inculpat și suferințele fizice și psihice cauzate părții vătămate minore.

Totodată, Colegiul penal reține drept corectă și întemeiată soluția instanțelor de fond și în latura admitterii pretenției de reparare a prejudiciului material, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile, din motiv că nu a fost posibil de stabilit exact suma prejudiciului material cauzat. Or, potrivit bonurilor prezentate a fost probată doar suma de 3755,75 lei, iar partea vătămată a solicitat încasarea din contul inculpatului a prejudiciului material în sumă de 30 000 lei.

Prin urmare, Colegiul penal conchide că argumentarea expusă de către recurenți în susținerea temeiurilor invocate, este declarativă și neîntemeiată, iar decizia instanței de apel cuprinde atât expuneri asupra motivelor apelurilor procurorului și a avocatului reprezentantului părții vătămate minore, cât și motive clare pe care se întemeiază soluția, astfel impunându-se concluzia dispunerii inadmisibilității recursurilor ordinare declarate, ca fiind vădit neîntemeiate.

Cu referire la recursul ordinar declarat de către avocatul Lupu Vasile în numele inculpatului.

La caz, se reține că potrivit textului recursului declarat, recurentul invocă drept temeiuri prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, care stabilesc, că *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazurile când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.*

În esență, se constată că, partea apărării nu este de acord cu faptul că instanța de apel a admis solicitarea reprezentantului părții vătămate minore Țurcan Monica – Tudorean Rodica și a dispus încasarea cu titlu de prejudiciu moral suma de 100 000 lei

din contul inculpatului Golovatic Dumitric în beneficiul părții vătămate minore.

În același timp, instanța de recurs constată că, partea apărării este de acord cu starea de fapt stabilită de instanțele inferioare, precum și cu încadrarea juridică a acțiunilor reținute în sarcina inculpatului Golovatic Dumitru, respectiv în această parte instanța de recurs nu se va expune.

Având în vedere esența încălcării invocate de către recurent, Colegiul penal menționează că, potrivit art. 23 alin. (2) Cod de procedură penală, victima unei fapte, care constituie componentă de infracțiune, este în drept să ceară, în condițiile legii procesual-penale, pornirea unei cauze penale, să participe la procesul penal în calitate de parte vătămată și să-i fie reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune. Exercitarea acțiunii civile depinde de voința părții vătămate, care consideră că a suferit un prejudiciu în urma infracțiunii comise de inculpat.

Art. 219 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că acțiunea civilă în procesul penal poate fi intentată la cererea persoanelor fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale, morale sau, după caz, le-a fost adusă daună reputației profesionale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia.

În cazul în care partea vătămată a fost recunoscută ca parte civilă și a înaintat acțiunea civilă, aceasta este soluționată de instanță în ordinea prevăzută de art. 225 Cod de procedură penală.

Prin urmare, Colegiul penal se raliază constatărilor din decizia instanței de apel și susține că corect instanța, având la bază prevederile din art. 219 alin. (2) pct. 1), 4) Cod de procedură penală, a menționat că persoanele fizice și juridice cărora le-a fost cauzat prejudiciu nemijlocit prin acțiunile interzise de legea penală pot înainta o acțiune civilă privitor la despăgubire prin restituirea în natură a obiectelor sau a contravalorii bunurilor pierdute ori nimicite în urma săvârșirii faptei interzise de legea penală, precum și repararea prejudiciului moral.

Totodată, este important de a specifica că soluția adoptată în partea prejudiciului produs prin infracțiune este motivată, și în acest sens Colegiul penal mai menționează că potrivit art. 1398 alin.(1) Cod civil, cel care acționează față de altul ilicit cu vinovăție este obligat să repare prejudiciul patrimonial, iar în cazurile prevăzute de lege și prejudiciul moral cauzat prin acțiune sau omisiune.

În acțiunea civilă, reprezentantul părții vătămate minore a menționat expres că în urma acțiunilor infracționale săvârșite de către inculpat a avut de suportat și un prejudiciu de natură morală, iar instanța de apel la estimarea cuantumului prejudiciului

moral a ținut cont de prejudiciile cauzate personalității afective, categoria în care intră suferințele psihice, care s-au manifestat prin stare de stres.

Astfel, Colegiul penal susține că, instanța de apel corect a ajuns la concluzia că, prejudiciul moral în sumă de 100 000 lei, este echitabil și în corespundere cu legislația națională și europeană.

De asemenea, instanța de recurs remarcă că, aprecierea prejudiciului moral se face de către instanța de judecată care ia în calcul criteriile specificate în prevederile art. 1423 Cod civil și se ia obligatoriu în considerație principiul general al echității.

Colegiul penal reamintește că, sarcina probării prejudiciului moral nu poate fi pusă pe seama reclamantului și se apreciază individual pentru fiecare caz, luându-se în considerație argumentele ambelor părți în proces și excluzându-se pretenții excesive și vădit exagerate.

Reieșind din cele consemnate mai sus, se conchide că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de către partea apărării, hotărârea contestată fiind bazată pe motive clare și legale pe care se întemeiază soluția în latura civilă.

În baza celor expuse, Colegiul penal conchide că, nu există temei legal pentru admiterea recursului ordinar declarat și potrivit legii, se dispune inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE:

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți Prisacari Lilia, de către avocatul Tașco Vasile în numele reprezentantului părții vătămate minore Țurcan Monica - Tudorean Rodica și de către avocatul Lupu Vasile în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 30 iunie 2021, în cauza penală în privința lui **Golovatic Dumitru XXXXX**, ca fiind vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la **26 ianuarie 2022**.

Președinte:

Toma Nadejda

Judecători:

Guzun Ion

Catan Liliana